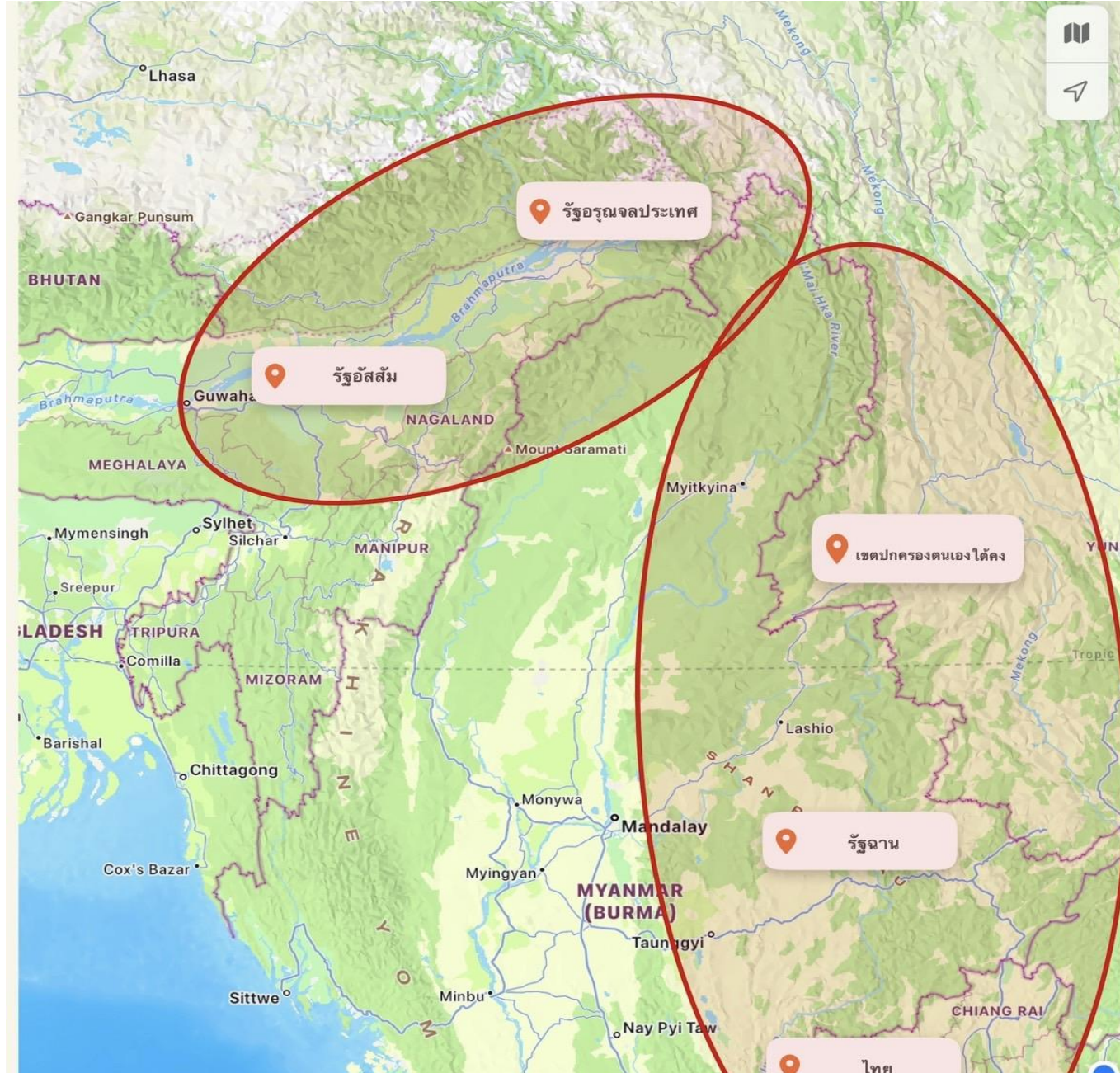

“ภาษาถิ่น ภาษาไทย ในเอกสารโบราณ...พลัด
ถิ่น”

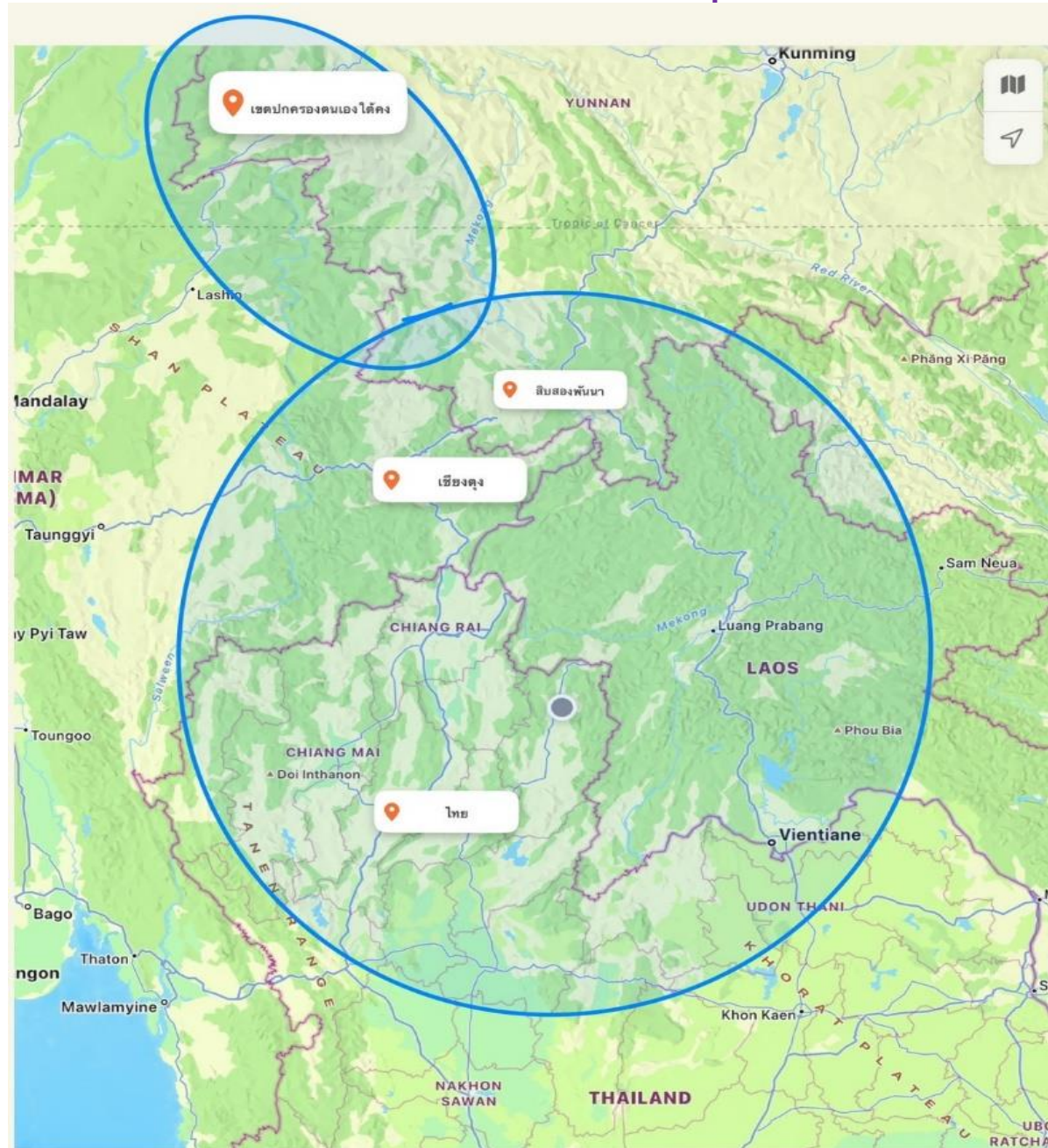
“ข้อควรคำนึงในการอ่านเอกสารตัวเขียนไท”

เรณู วิชาศิลป์

เอกสารอักษรกลุ่มไทใหญ่

เอกสารอักษรกลุ่มธรรม

อักษรกลุ่มไทย-ลาว

- การเคลื่อนย้ายหลักแหล่งของประชากร
 - การสงคราม
 - ทุพภิกขภัย
 - การเมืองภายในของผู้ปกครอง

ชาวไทยใหญ่ ย้ายถิ่นเข้ามาอยู่ในภาคเหนือของไทย

แม่ฮ่องสอน เชียงราย เชียงใหม่

เคลื่อนย้ายต่อไปถึงกรุงเทพฯ สมัยต้นรัตนโกสินทร์

ชาวไทยลื้อในสิบสองพันนา ย้ายถิ่นเข้ามาอยู่ในสปป.ลาว ไทย พม่า เวียดนาม

หลวงพระบาง หลวงน้ำทา บ่อแก้ว ไชยะบุรี

ภาคเหนือของไทย

เชียงตุง ทางตะวันออกเฉียงเหนือของพม่า (เมืองยู้ เมืองหลวย เมืองยอง ฯลฯ)

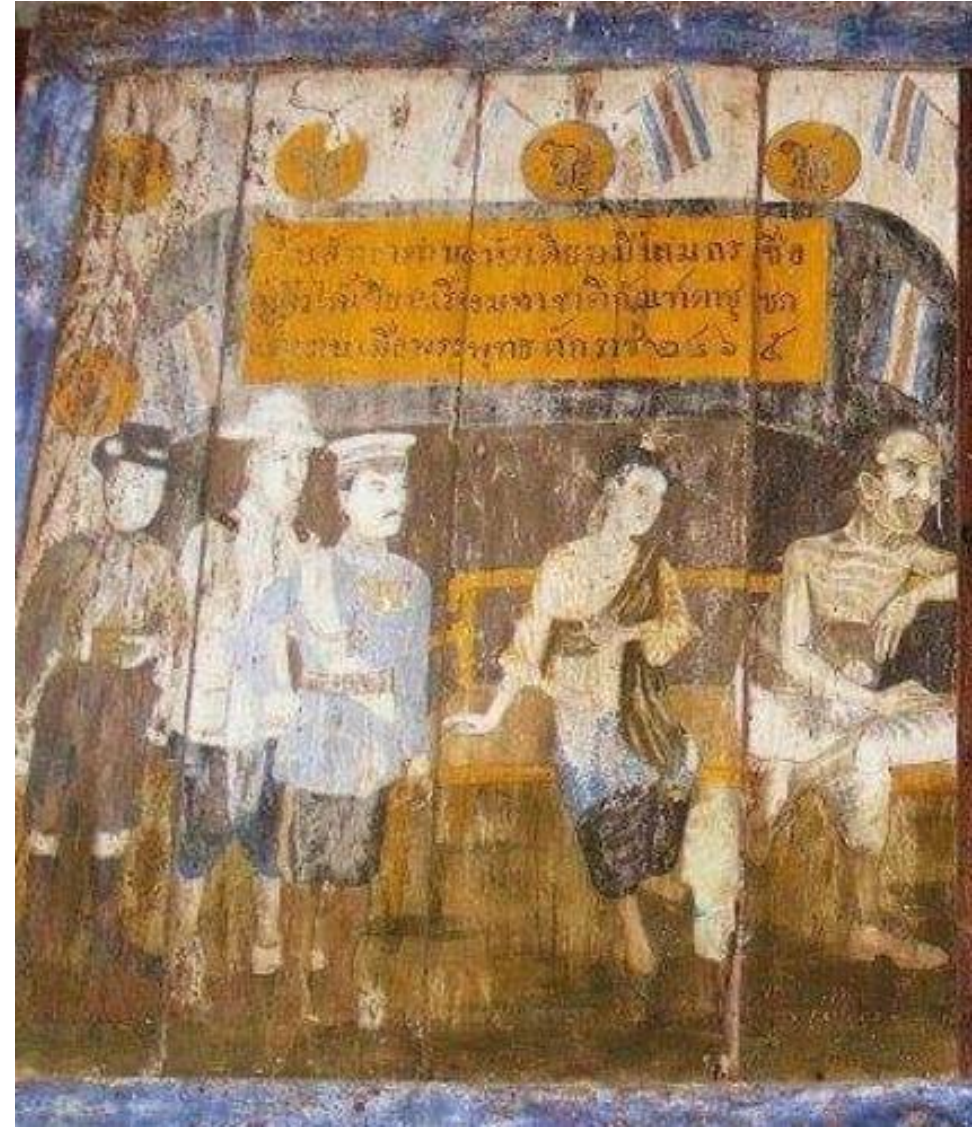
เมืองแกง (เดียนเบียนฟู)

ชาวล้านนา ย้ายถิ่นไป ราชบุรี สระบุรี สี่คิ้ว

ข้อควรคำนึงในการอ่านเอกสารไทย

- เอกสารนั้นอยู่ในที่ใด มาจากที่ใด เช่นมาจากพื้นที่รอยต่อต่างวัฒนธรรม พื้นที่ของพหุวัฒนธรรม หรือพื้นที่ อยู่อาศัยของกลุ่มผู้อพยพมาจากที่อื่น
- ผู้สร้างเอกสาร : ชาติพันธุ์และภาษาที่เขาใช้ พิจารณาจากภูมิหลังทางสังคม วัฒนธรรม รูปลักษณ์อักษร คำศัพท์ รูปแบบของจารีตในการจาร (คำลงท้าย สำนวน การใช้คำ) การผสมผสานทางอักษรและภาษา
- ผู้อ่านควรมีความรู้พื้นฐานต่อไปนี้
- 2.1 ความรู้พื้นฐานทางประวัติศาสตร์ การอพยพเคลื่อนย้ายและวัฒนธรรมของผู้ใช้ภาษาและอักษรนั้น ๆ ในแต่ละพื้นที่
- 2.2 ความรู้พื้นฐานทางภาษาศาสตร์ คือลักษณะภาษาในแต่ละท้องถิ่นไท ไทย เข้าใจเรื่องเสียงปฏิกากับเสียงภาษาไทยของผู้อ่านเอกสาร

การใช้อักษรไทในเขตจังหวัดตากซึ่งเป็นชุมทางสามวัฒนธรรม

Handwritten text in Thai script on a palm leaf manuscript.

วัดพลั่วแก้วกว้างเป็นที่พ้อคำภักย์่างเอาแรง

พื้เขียนหัวจากวัดควรคำม้ จ.เชียงใหม่ ชาวไทยองเป็นผู้เขียน เขียนด้วยอักษรธรรมและไทใหญ่

ကယု	အိဗျီ	အိဗျီ	အိဗျီ	အိဗျီ	အိဗျီ	အိဗျီ	အိဗျီ	အိဗျီ	အိဗျီ
ကယု	အိဗျီ	အိဗျီ	အိဗျီ	အိဗျီ	အိဗျီ	အိဗျီ	အိဗျီ	အိဗျီ	အိဗျီ
ကယု	အိဗျီ	အိဗျီ	အိဗျီ	အိဗျီ	အိဗျီ	အိဗျီ	အိဗျီ	အိဗျီ	အိဗျီ
ကယု	အိဗျီ	အိဗျီ	အိဗျီ	အိဗျီ	အိဗျီ	အိဗျီ	အိဗျီ	အိဗျီ	အိဗျီ
ကယု	အိဗျီ	အိဗျီ	အိဗျီ	အိဗျီ	အိဗျီ	အိဗျီ	အိဗျီ	အိဗျီ	အိဗျီ
ကယု	အိဗျီ	အိဗျီ	အိဗျီ	အိဗျီ	အိဗျီ	အိဗျီ	အိဗျီ	အိဗျီ	အိဗျီ

ဝေဗျီအိဗျီ ဝေဗျီအိဗျီ ဝေဗျီအိဗျီ ဝေဗျီအိဗျီ ဝေဗျီအိဗျီ
 ဝေဗျီအိဗျီ ဝေဗျီအိဗျီ ဝေဗျီအိဗျီ ဝေဗျီအိဗျီ ဝေဗျီအိဗျီ
 ၀ ပဗျီအိဗျီ ဝေဗျီအိဗျီ ဝေဗျီအိဗျီ ဝေဗျီအိဗျီ ဝေဗျီအိဗျီ
 တံဗျီအိဗျီ တံဗျီအိဗျီ တံဗျီအိဗျီ တံဗျီအိဗျီ

การใช้ตัวอักษรต่างกลุ่มร่วมกัน

ສູງຍູງ	ກູນ	ສູງຍູງ	ສູງຍູງ	ກູນ	ສູງຍູງ	ສູງຍູງ	ກູນ	ສູງຍູງ
ສູງຍູງ	ກູນ	ສູງຍູງ	ສູງຍູງ	ກູນ	ສູງຍູງ	ສູງຍູງ	ກູນ	ສູງຍູງ

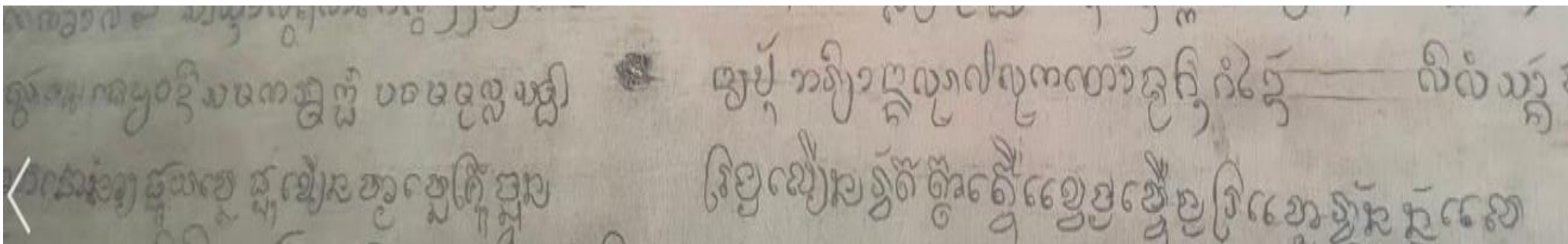
ສູງຍູງ ກູນ ສູງຍູງ ກູນ ສູງຍູງ ກູນ ສູງຍູງ ກູນ ສູງຍູງ ກູນ

ສູງຍູງ ກູນ ສູງຍູງ ກູນ ສູງຍູງ ກູນ ສູງຍູງ ກູນ ສູງຍູງ ກູນ

ສູງຍູງ ກູນ ສູງຍູງ ກູນ ສູງຍູງ ກູນ ສູງຍູງ ກູນ ສູງຍູງ ກູນ

ສູງຍູງ ກູນ ສູງຍູງ ກູນ ສູງຍູງ ກູນ ສູງຍູງ ກູນ ສູງຍູງ ກູນ ສູງຍູງ ກູນ

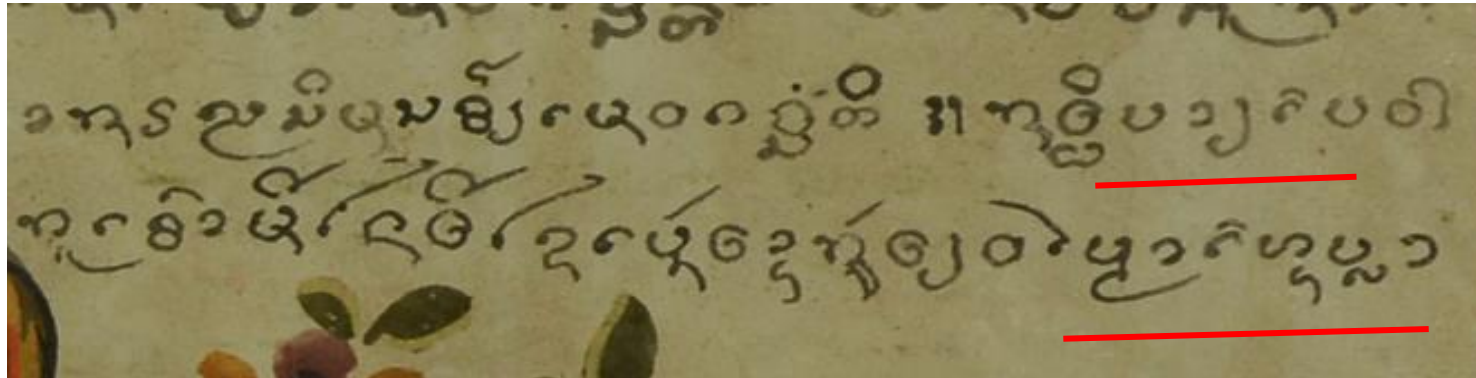
ใช้อักษรขอมไทยปนกับอักษรธรรมในใบลานเมืองระแหง

ใบลานแผ่นนี้ บรรทัดล่างเป็นอักษรขอมไทย

“ข้าภเจ้านายผุขเป็นผู้เขียนปางเมื่อสอน โรงเรียนวัดท่าเคือแขวงเมืองระแหงวันนั้นแล”

ธรรมลาว ธรรมอีสาน

...อธิบายแบบว่า

...อธิบายแปลว่า

...ไปมาแห่งบล

...ไปมาแห่งป่า

ไม้คอน ใช่ฉู้

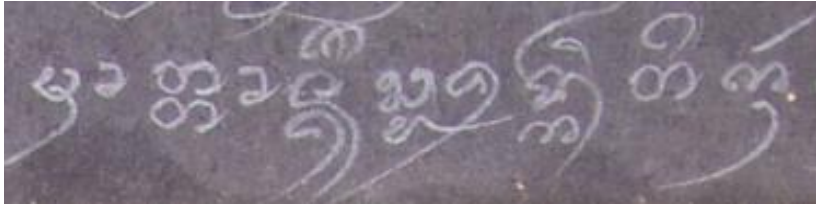
ข้าง ฉู้

คัมคน ฉู้ฉู้

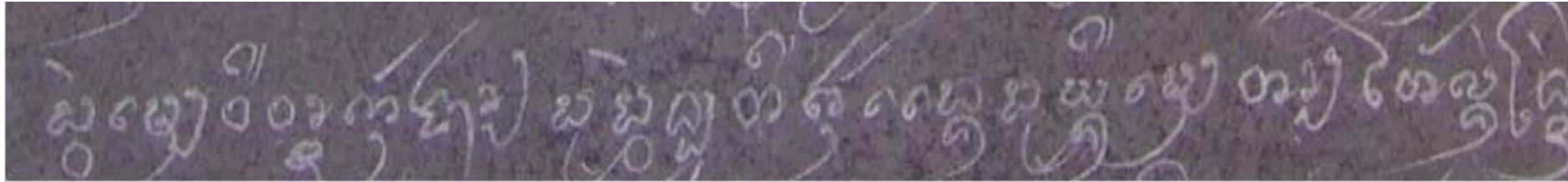
ชบเซา ฉู้ฉ้อ

วยงคำ ฉู้ฉ้อ

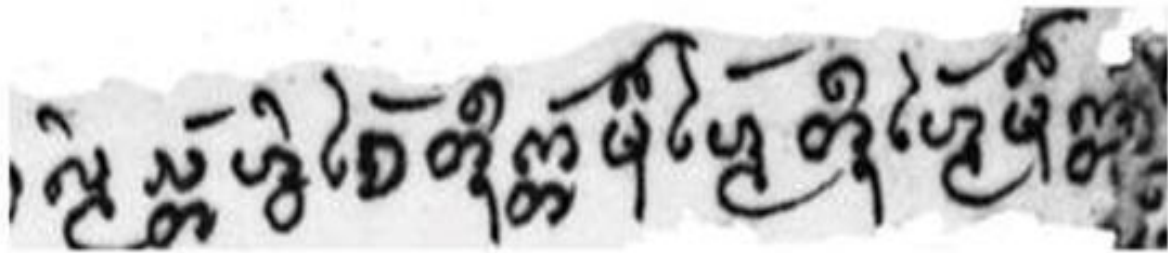
ฉ้อฉู้

मततानั้ง สองซกตีกัน

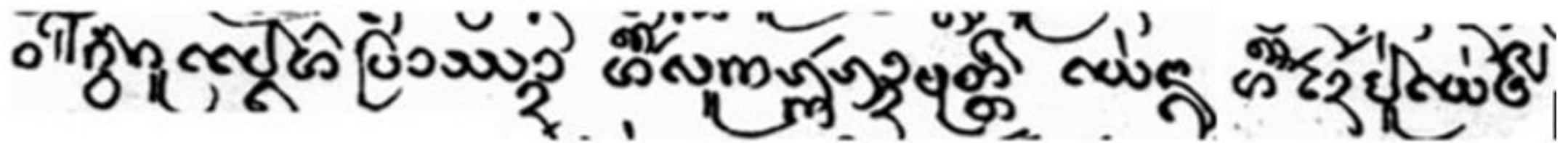

ผัวเมียวิวาทกัน ชายผู้ตัวรุ่ม ตี ฟัน แรง ยิงเมียตาย ให้ลงโทษ
(ผัวเมียวิวาทกัน ชายผู้ตัวรุ่มตี ฟันแทง ยิงเมียตาย ให้ลงโทษ)

ลมพัดหัวใจตื่นกึกมีไหมตื่นไหมมือกึก

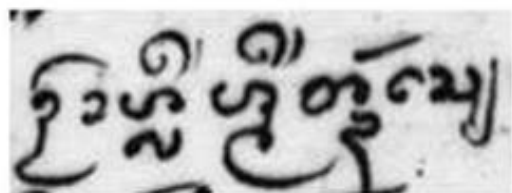
[ลมพัดหัวใจตื่นกึกมีไหมตื่นไหมมือกึก (กึก- เย็น, ไหม- ร้อน)]

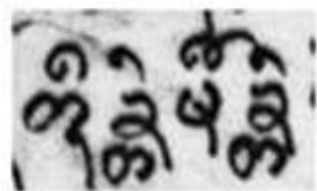
ว่าควรดูแลแปลงหอปราสาท ให้ลูกธรรมาชาติ เย็นนาง หือได้อยู่เยที่

การเขียนคำว่าปราสาท เป็นแบบไทใหญ่คือ มีตัวสะกดที่พยางค์ต้น

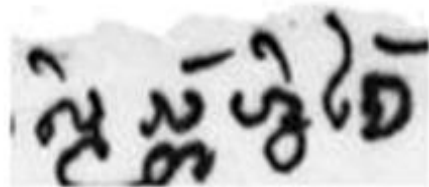
คำว่า เย เป็นคำไทใหญ่ แปลว่า “แต่ละ” (จากเรื่องอะลองไกชน ของไทลื้อในลาว)

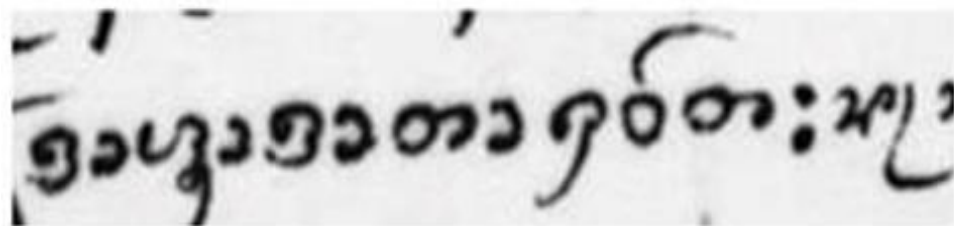
เออหลี่หมี่ตัดเสย (เออดีหมี่ตัดเสย)

ดินขตมีขต (ดินขดมมือขต)

ลมสัดหัวใจ (ลมซัดหัวใจ)

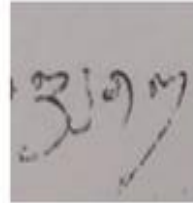

ทาหน้าทาตาฮั่วตะนา [ทาหน้าทาตาเราตั้ะ]

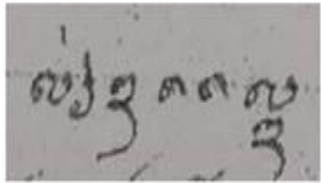
การเขียนตามเสียงในภาษาของคนตาก

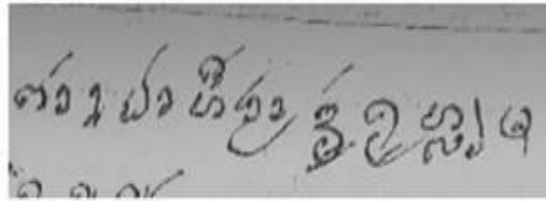
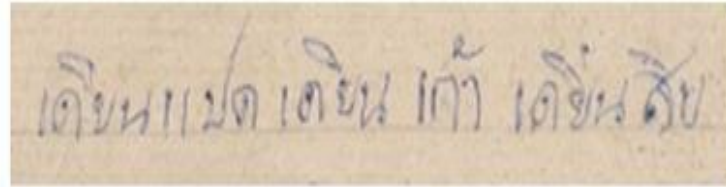
เสียงคน

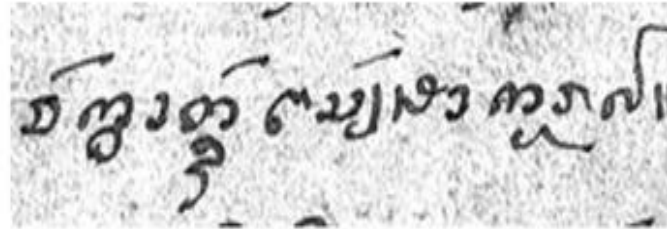
เสียง ๕

เสียงคน

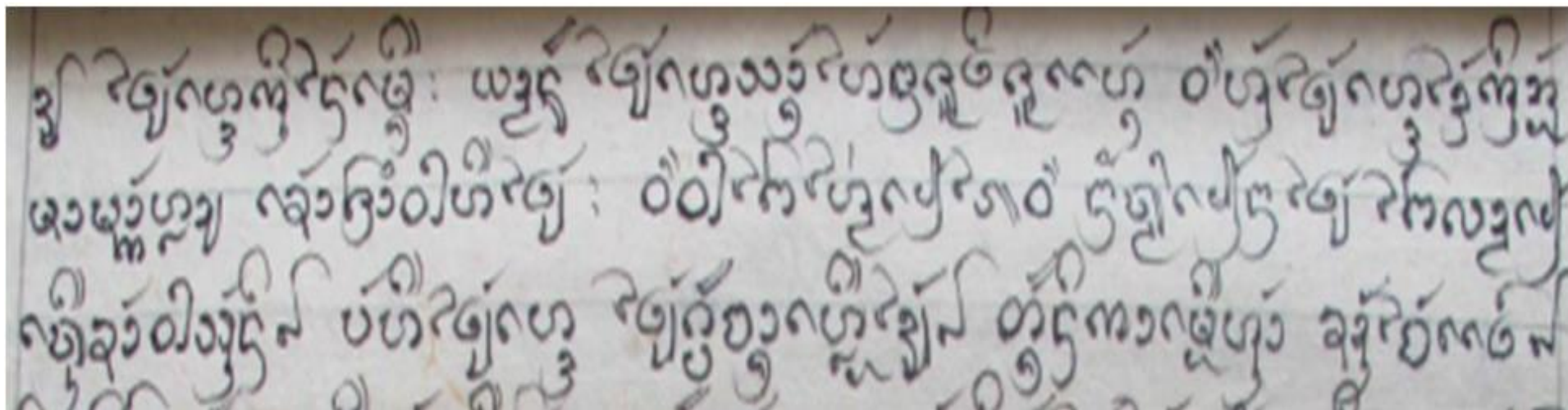

พาก ๑ ยา หือเอาดูงูเหลี่ยม

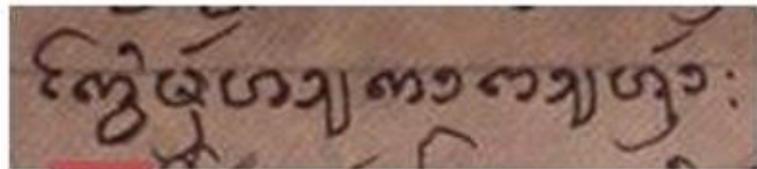
จักกล่าวตัดเสียงผ้าก่อนแล

อักษรธรรมเมืองแลม - ชาวไทเหนือในเมืองแลม

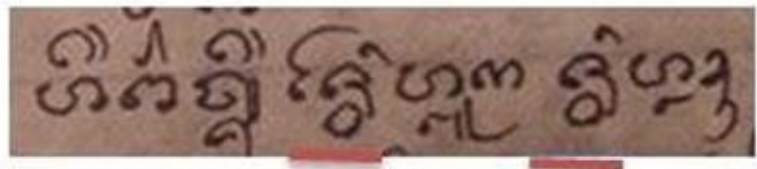

ดอย ไทย**เขต**กินในเมิง ยามนั้นไทยเขตสร้าง**ให้**นาชูทิวแห่ง ะหันไทยเขตได้กินออก
มามากหลาย เขาซ้ำว่าหื้อไทย ะว่าไฟไหม้เปน**ไร่**ะ น้ำ**ถ่ม**เบนนาไทย ไฟลามเป็น
เถินซ้ำว่าสันนิแล บ่หื้อไทยเขต ไทยก็บ่**จาง**เหลือได้แล ตั้งนิกาเมอหน้า **ชาน**ใจแท้ ๆ
แล

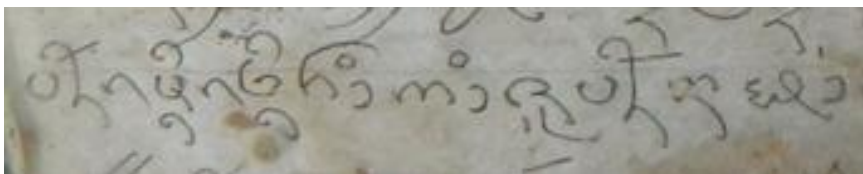
การเขียนสระประสม (เอาคำว่า ควร / คน มาใส่ด้วย)

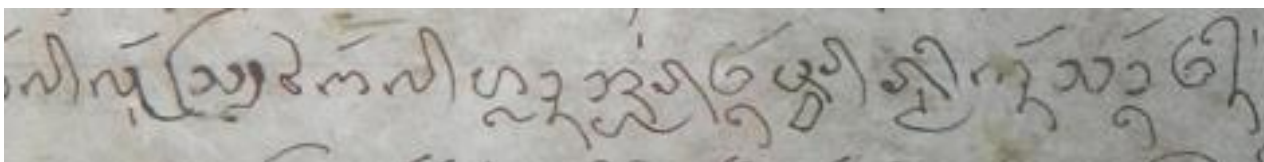
๑. แก้ว (แก้ว) มันหายกำพายหน้า

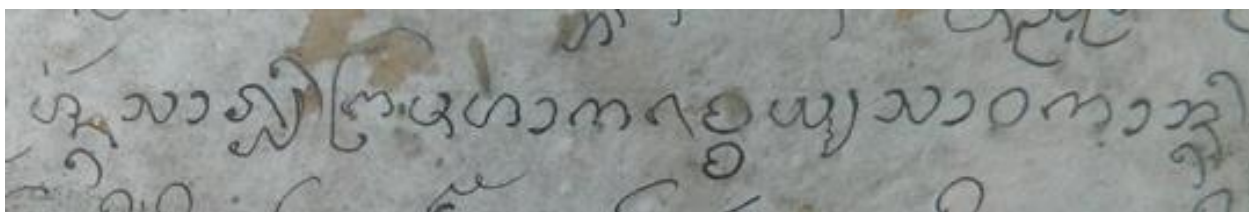
๒. หือพอถึง หือหลุกหือหลาน

บ้านเมือง**เทิง**คำ**กำ**ชูบ้านนาผ่า

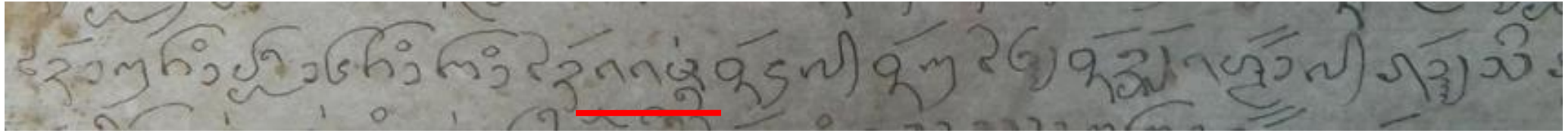

แล**ถู**ศ**ร**ล**ไฟ**แลหลานอ่อนทั้งมว **ร**มกันสร้างทาน

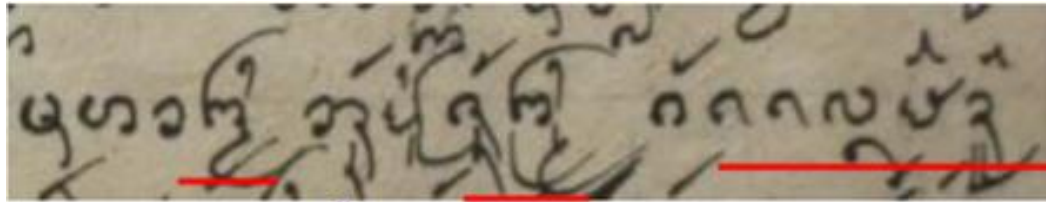

นั่ง**ส**าร**บ** พุ**ร**ม**ห**าก**จ**เจ**ย**ย**ส**าว**ก**อง**ค**์
ดั่ง**ส**าร**ู**ป **พ**ระ**ม**ห**า**ก**์**จ**าย** **ส**าว**ก**อง**ค**์...

การใช้รูปอักษรบางตัวต่างไปจากที่ควรจะเป็น ตัวอย่างต่อไปนี้คือการใช้รูปสระแอะ แทนสระ เอ

ได้ 15 คำปอง 16 คำ ฟ่าได้ **แมง**วัน 4 วัน 5 ไทยวันดับหม้าแลรายสี่

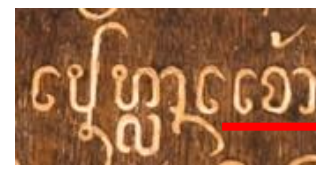
มหา**พ**ม อันอยู่ชั้น**พ**รม ก็แลงฝ่อดู

แจ้ฟ้าหลวงเมืองลายข้า

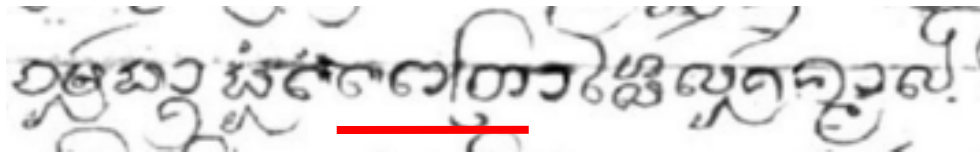
แจ้ฟ้าหลวงเสือก้อนฟ้า

เปนหลาน**แจ้**

หื้อเปนทานแก่สังฆ**แจ้**

จอมผางฝ่อ**แพตรา** ไหลล่อง งามแล (แพตรา ภาตรา หมายถึง เรือ)

ฟ้อม (พร้อม) ផ្លែ រ៉ាំងฟ็อง (กลางพร้อม) វង្សផ្លែ

คำฟาง (พราง) វិញ แจ่มหาพม (พหุ) ខ្មែរខាង

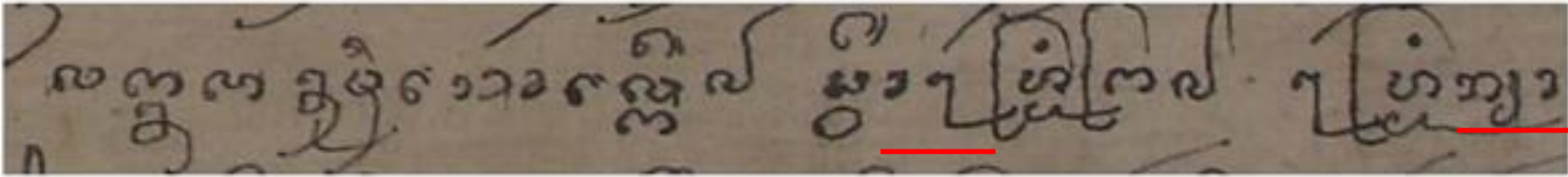
ไฟเท (ไพร) តៃ ฝาย ฝ่ (แพร์) ฝៃ

เข้าฟ้า (ข้าวเพรา) ខ្មែរ วัน ฟูก (พุก) ฟู

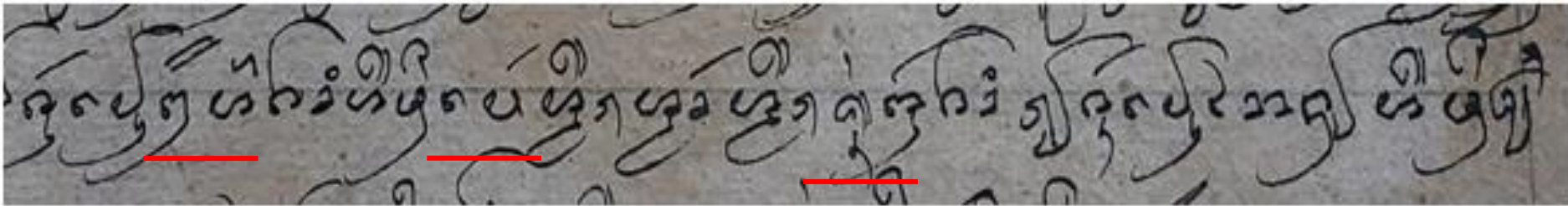
๒. ใช้ พร ๒ แทน ฟ ๒ เช่น

ดังไพร (ก่อไฟ) ฝៃ (ตัว) พราน (พาน) ฟู

คำพิเศษ

ลกขณขุมเสาเล็กแล ผีวา ห หือพรแล หือภยา

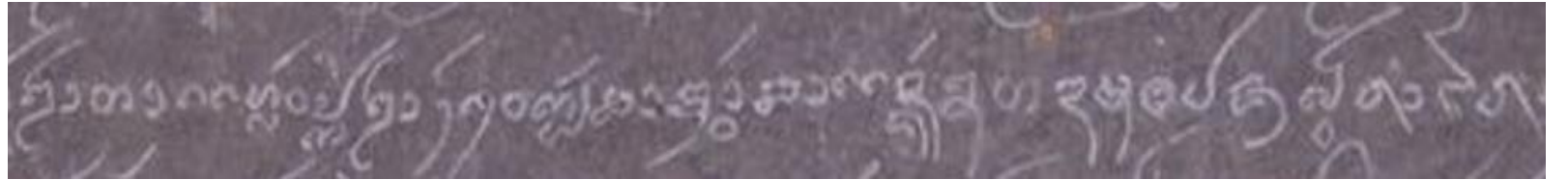

คันเป็น อ หอคำหือมีอหมื่นหมากหมื่นงนพัน คำร้อย คันเป็นไถ่น้อยหือมีเทียน

หลอยสมิ่ง/หลอยสะเมิง

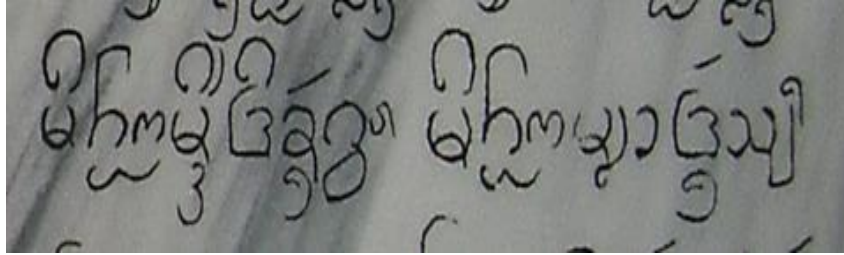
หลอยเสามิ่ง (คอยเสาเมือง)

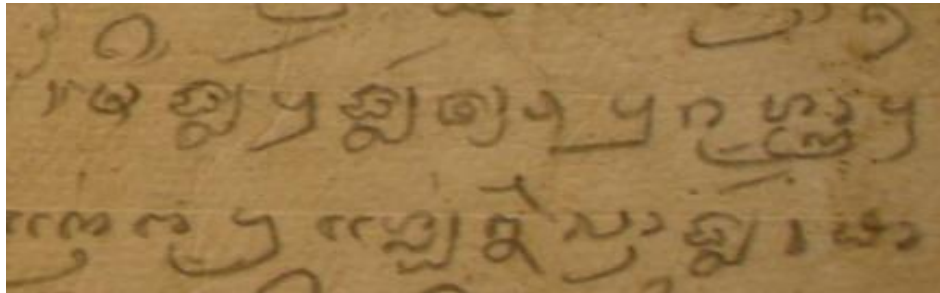
เอาตาเหลวปกเอา **เงิน ๕๐** กับผาข้าวผาแดง **ข ต ค ม ท ป ช** แล้ว **รำไร**

(เอาตาเหลวปกเอา **เงิน ๕๐** กับผ้าขาวผ้าแดง **ข้าวตอกดอกไม้ (รูป) เทียนบูชา**
แล้ว **รำไร**)

ศัพท์เฉพาะท้องถิ่น

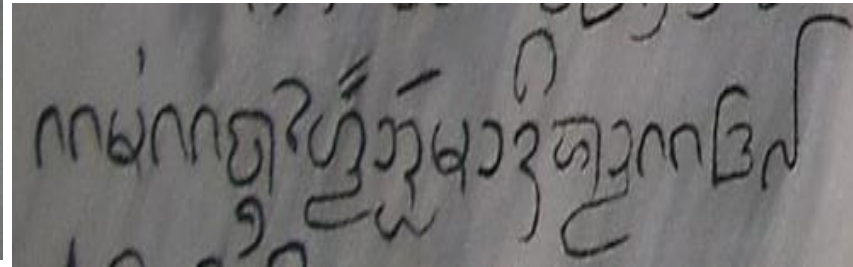
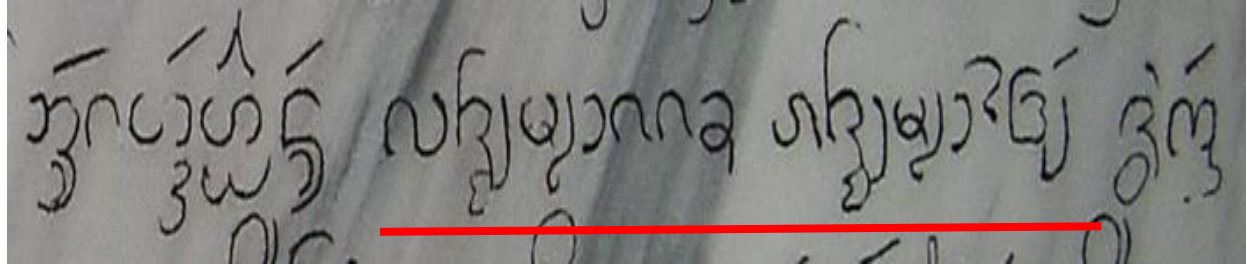
มีคอกมิดที่ขัง**คว**ร มีคอกมุดาทั้งสุข^๑
(มีคอกมิดที่ขังคน มีคอกม้าทั้งเลี้ยง)

มีถ้วย ๔ **ถ้วย** ทयर ๔ กู หมาก ๔
แก่น พู ๔ แลบ เข้าสาน**ถ้วย** ๑

ถ้วย คือ ถวย หมายถึง กรวย (ล้า่นน่าว่า สวย)
แต่คนตากบางถิ่นเรียก กวย และ ตรวย

อักษรไทเขียนคำยืมต่างประเทศ

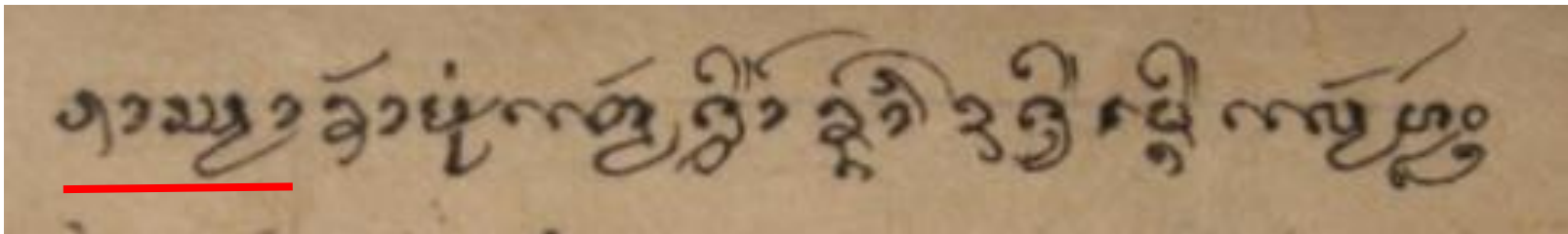

อันหัดหอนัน **ลอมมูลาแซ** **รอมมูล** **ไทัย** ชัวกันแม่แดงใหม่้อมาคิงามแทแล
(อันเฮ็ดหอนัน ลักสะมาแซ่ ลักสะมาไท โชกันแมแดงใหม่้อมาคิงามแทแล)

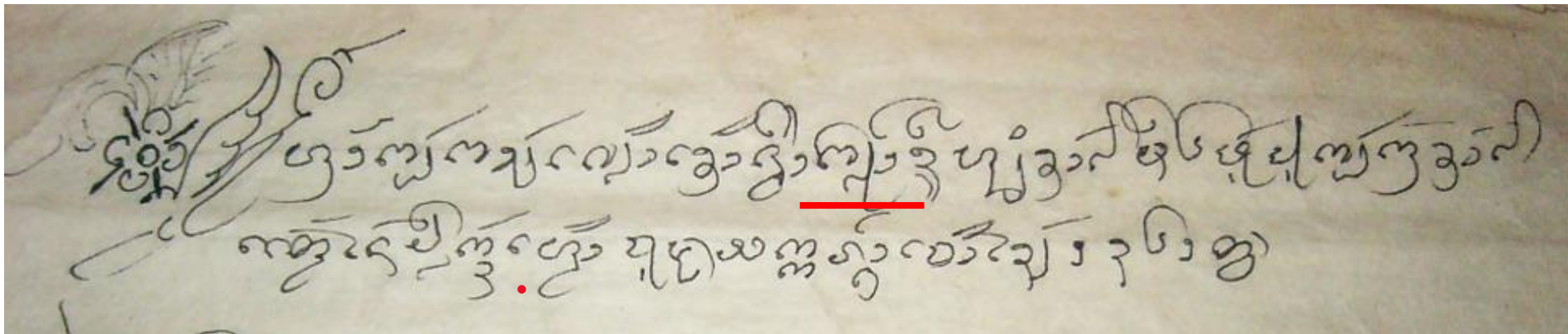
ลักสะมา เป็นคำยืมจากพม่า **လက်သား**: le^ʔθama - ซ่างไม้

หอเทวดาอันนี้ **รส**มานั้นเป็นเจ้า**ส**ล่าชายนวนเมืองเชียงตุง

รสสมาข้าผู้แต่มีชื่อว่าชานาน ๓ เมืองแลมหลวง

หน้าทับพายเค้าชื่อว่า **ฟู**ลา ดินเหนียว ข้าแล

ฟูลา เป็นอักขรวิธีแบบพม่า คือ **ဘုရား hpaja** พระพุทธเจ้า พระพุทธรูป เจตีย์ สถูป

คำยืม วาติ

ความหมาย ถ้วย , จอกใส่น้ำ

คำภาษาอัสสัม वाति (วาติ)

“แปลคำพื้น 1 กุบกับลูก 1 วาติคำลูก 1”

(อาหมบูรานจี 162ก/1)

คำยืม หุมวัวร์

ความหมาย วันจันทร์

คำภาษาอัสสัม àÊÒṃṃṃṃṃṃ (โสมพาร)

“พ้อยล่าเดือนห้าจําวันขคใจ ช่องกุลาวันหุมวัวร์”

(อาหมบูรานจี 303)

ในคำว่า “หุมวัวร์/โหมวาร” มาจาก “โสมพาร” เสียง ส กลายเป็น ห เฉพาะในคำยืมของภาษาอัสสัม
เช่นคำว่า “อาหม” ก็มาจากคำว่า “อาสม” (อาหมหรือ อาสั้ม/อัสสั้ม) “ศิวสาคร” เขียนเป็น “หิวหกอร”

วิจิตรวิจิตรวิจิตรวิจิตรวิจิตร

วิจิตรวิจิตรวิจิตรวิจิตรวิจิตร วิจิตรวิจิตรวิจิตรวิจิตรวิจิตร วิจิตรวิจิตรวิจิตรวิจิตรวิจิตร

วิจิตรวิจิตรวิจิตรวิจิตรวิจิตร วิจิตรวิจิตรวิจิตรวิจิตรวิจิตร วิจิตรวิจิตรวิจิตรวิจิตรวิจิตร

คนรักมิตรมิ่งแก้ว

สหายคำ

แม่เฒ่าเมืองโตมาทำ

ค้อยคำ

ขับพลหมู่เคยคำ

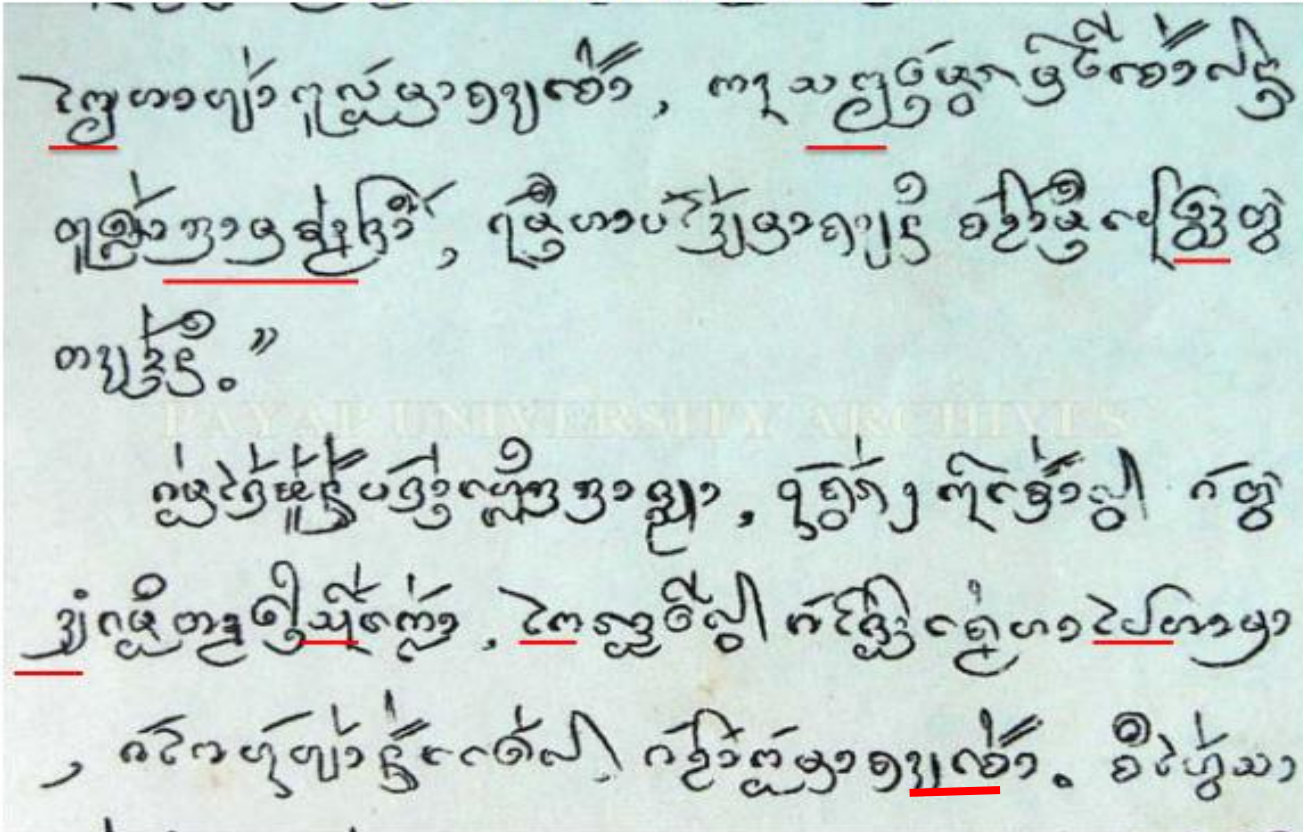
มามาก มายเฮย

มารอดพานเหง้าทำ

นั่งแทนแก้วเทียมองค์

ตัวอย่างการใช้อักษรและคำ

อักษรธรรมลื้อ (เจ้า ๑๒ ปาง)

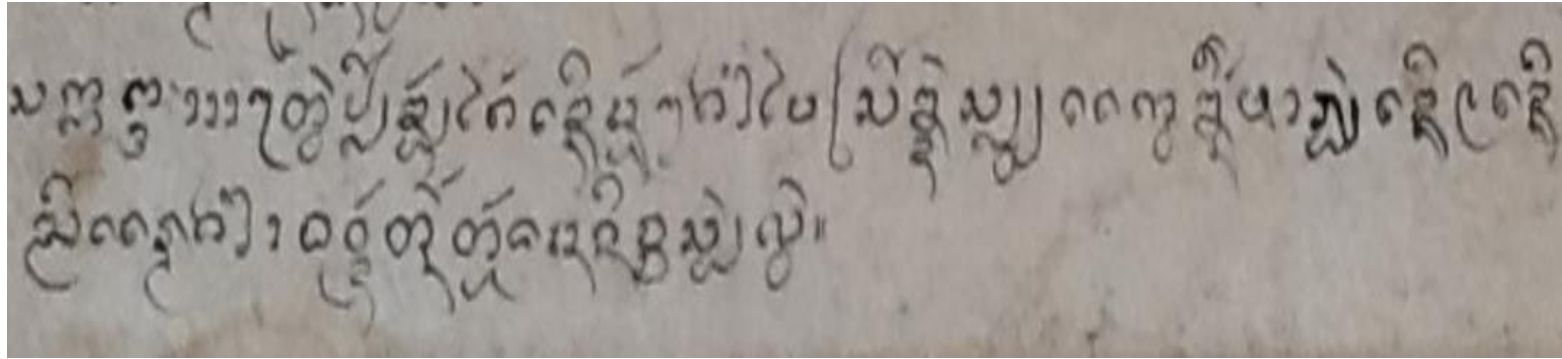
ธนุ วิทยาลัย

ไพหาหญ้าพุดอกมาถวายเจ้า การสัพพังมวลมีที่เจ้าแลนาง

ตูทั้งหลายอะข้ามซ้ำ คั้นมึงหាប់ได้มาถายนี จักเอามึง เปนทวดตัวตายตั้งนิ

ก่อนใช้ผู้นั้นบ่ช่างเหลืออาชญา วันถ้วน 2 กินเช้าแล้วก็ตัวเดียวเมอตตามทางสิ้นเก
ล่า ไพรอดที่แล้ว ก็เซาะเล่ม หาไปหามาที่ไพหันหย้านั้นแท้แล ก็เอาพอกมาถวาย
เจ้า จึงไว้สา

วัฒนธรรม ความเชื่อของคนในท้องถิ่นหรือในกลุ่มชาติพันธุ์อื่น

สกุทพท 1117 ตัว ปลีดับไค้ เเดินออก 5 คำ **ใบสุริชดสลุย** แกวขึ้นมารบ เเดิน 9 เเดิน
ญี่ แรมคำ 1 ฐวัตตันต้อง**อนิจจ**สบล้า

Handwritten text in Thai script, likely a note or sign, mentioning 'คนใต้' (people from the South) and 'ลูกเต๋าก็ยอมแปลง' (even the child of the South is willing to change).

คนใต้ได้ลูกเต๋าก็ยอมแปลง

คู่แปลงดา ประดับคำทั้งมวลไปไหว้วอนแสวงหา
ขวัญลูก เทียรยอมได้เปนม่านตาย

ดา คือคำว่า หลา หมายถึง ผ้าอุ้มลูกไว้ด้านหลัง

អង្គការស្រាវជ្រាវ និង ប្រយោជន៍ ពិសេស ប្រចាំ ឆ្នាំ

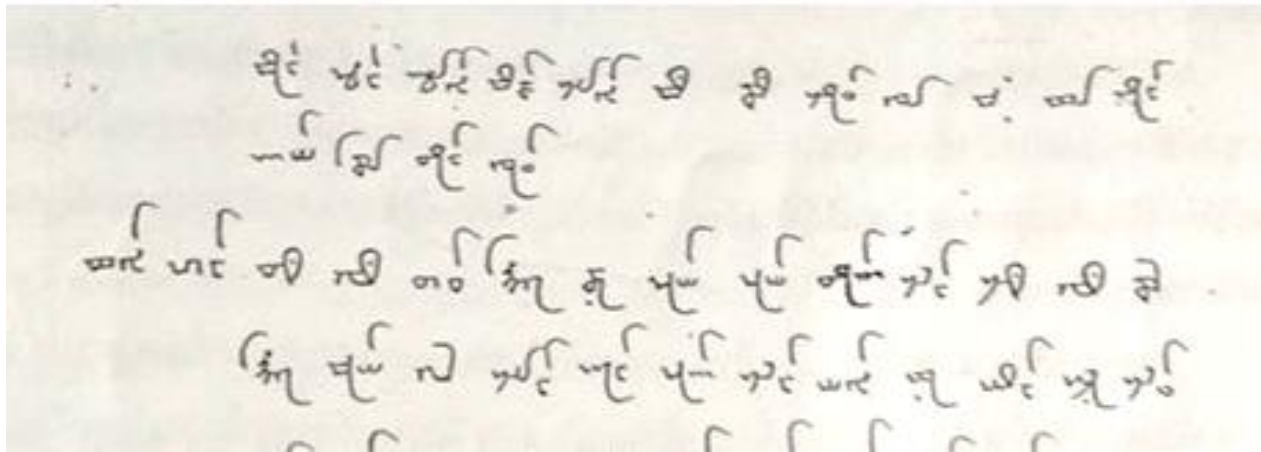
អង្គការស្រាវជ្រាវ និង ប្រយោជន៍ ពិសេស ប្រចាំ ឆ្នាំ

អង្គការស្រាវជ្រាវ និង ប្រយោជន៍ ពិសេស ប្រចាំ ឆ្នាំ

မြန်မာနိုင်ငံတော်
ပြည်ထောင်စု

隱患險于明火

อักษรไทยเขียนคำต่างประเทศ

คำถ่ายถอด	
๑. เมืองปองกวิญมิน แสญหวิจีสือใจมุใดกือ	(มูปังจวิณหมินแชนเว่ยจือชือชายหลายโตมู)
๒. กัย ใจ ตังใจ	(กายเซอเต็งใจ)
๓. ถัญหังตีจืเตาอ้อนุปุยปุยตีกสังสีจใจ	(เทียนหวังตีจือเต่า หู่อหนูบีเปยเตอเซียงชือชือฉาย)
๔. อ่อมุยไลเสงกงปุกสังยัญญิงฝูเสา	(หู่อเหมยหลายจิงกั้งปูเสียงแหยนดูนยิงฟูเง่า)

เจ้าเมืองมูปาง(แสนหวี)ได้ส่งผู้แทนกายเซอพร้อมคณะมาเข้าเฝ้าฮ่องเต้ ของศ์ฮ่องเต้โปรดทราบที่ข้าพระเจ้าได้นำช้างมาถวายจำนวน ๔ เชือก แต่เนื่องจากระหว่างเดินทางนั้น หญ้า อาหารสำหรับช้างมีไม่เพียงพอ เป็นเหตุให้ช้างล้มลง ๒ เชือก จึงเหลือช้างที่จะนำมาถวายเป็นบรรณาการ